

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμῶν ἔστιν ἐπὶ τὰ ὀρ-
θόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθῆς καὶ ἐπι-
στήμη. ΠΛΑΤΩΝ.

ΤΟΜΟΣ Α΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄. ΚΑΙ Β΄.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ

Διευθυνομένου ὑπὸ Σ. Οἰκονόμου.

—
1874.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΧΙΑΔΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΥΠΟ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ Δ. ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΣΥΝΤΕΘΕΝ ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

(Ἐκδόσ. Στερεοτ. 1852).

BIBΛ. Α'.

§ 2.

[Συνέχεια. Ἴδε σελ. 312-322]

Λέγων ὁ συγγραφεὺς τοῦ προκειμένου λεξικοῦ ὅτι τὸ "ΑΝ εἶνε πρῶτον μὲν σύνδεσμος ὑποθετικός (ἄλλοτε μὲν δυνητικός ὀνομαζόμενος, ἄλλοτε δὲ βουλευτικός), δεύτερον δ' ἀοριστολογικός, τρίτον δὲ διατακτικός, φανερός καθίσταται δοξάζων ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μόριον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ ὑπάρχει, καθ' οὗ τὰ ὀνόματα ταῦτα ἐπιφέρονται ἐμφανίζοντα τὰς διαφορὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ ἅς ἐκάστοτ' ἐν τῷ λόγῳ παρέχεται χρείας. Εὐκόλως δ' ὅμως ὑπὸ παντὸς γινώσκειται ὅτι διττὸν τὴν φύσιν εἶνε τὸ μόριον "ΑΝ ἢ ὅτι δύο μόρια ὅμοια μὲν κατὰ τὴν ἐπίφασιν ἄλλοιᾶ δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν Ἑλλήνων ὑφίστανται, τὸ ἀπλοῦν "ΑΝ τὸ ἔχον τὸ Α βραχύ, καθάπερ καὶ τὸ "ΟΤΑΝ καὶ "ΟΠΟΤΑΝ (Ὀμηρ. "ΟΤ' "ΑΝ καὶ "ΟΠΟΤ' "ΑΝ ἢ "ΟΠΠΟΤ' "ΑΝ), καὶ τὸ σύνθετον "ΑΝ, οὗτινος κατὰ συναλοιφὴν ἐκ τοῦ "ΕΑΝ γενομένου μακρὸν εἶνε τὸ δίχρονον, ὡς καὶ τοῦ "ΕΠΑΝ ἀναγκαίως δ' ἔχει καὶ ἐν ἐπιτομωτάτῳ λεξικῷ εὐκρινῶς τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἑτέρου νὰ διαστέλληται καὶ ἴδιος περὶ ἑκατέρου λόγος νὰ γίνηται.

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β', σελ. 352, 20 Ὁξ. «ὁ γὰρ "ΑΝ σύνδεσμος βραχύς ἐστὶ παρά τοῖς μετρικοῖς». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 5, 44 «Τὰ εἰς ΑΝ λήγοντα ἐπιρρήματα μακρὸν ἔχουσι τὸ Α,

οἷον *πέραν, λίαν, εὐάν* πλὴν τοῦ "ΟΤΑΝ καὶ *πάμπαν*»¹. Ἡρώ-
 διαν. π. Διχρόν. σελ. 290, 12 «Τὰ εἰς AN λήγοντα ἐπιρρήματα
 ἐκτείνουσι τὸ A, ἄγαν, λίαν, πέραν, εὐάν, ὑπεσταλμένου τοῦ
πάμπαν· τὸ γὰρ "ΟΤΑΝ δύο μέρη λόγου ἐστίν, "ΟΤΕ καὶ "AN·
 τὸ δὲ *τάλαν* ὀνομαστικὸν ἐστίν»². Ἀπολλών. π. Ἐπιρρ. σελ. 568
 «Τὰ εἰς AN λήγοντα ἐπιρρήματα ἐν μακρῷ ἐστὶ τῷ A, τάσει δὲ
 βαρεῖα, ὡς ἔχει τὸ *λίαν, ἄγαν, πέραν*. Δεδείξεται γὰρ τὸ "ΟΤΑΝ
 ὅτι δύο μέρη λόγου ἐστίν, ἕκ τε τοῦ "ΟΤΕ ἐπιρρήματος καὶ τοῦ
 "AN συνδέσμου»³, κτλ. Οὐ μόνον δὲ τὸ συνηρημένον "AN ἔχει
 τὸ A μακρὸν ἀλλὰ καὶ τὸ ὀλόκληρον 'ΕΑΝ. Σχολ. Διον. Θρακ.
 Βεκκ. Ἄν. σελ. 954 «Ὁ 'ΕΑΝ σύνθετος ἀπὸ τοῦ ΕΙ καὶ "AN,
 καὶ ἐν ὑπερβέσει χρόνου 'ΕΑΝ»⁴.

Τὸ ἀπλοῦν "AN τὸ ἔχον τὸ A συνεσταλμένον καὶ ἰσοδυναμοῦν
 τῷ ποιητικῷ KE ἢ KEN⁵, οὗτινος φέρεται καὶ τύπος KA ἐν τῇ
 Δωρικῇ διαλέκτῳ⁶, καλεῖται ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν *σύν-*

1 Πρβ. καὶ σελ. 636, 29 καὶ Ζωναρ. Λεξ. σελ. 1477.

2 Πρβ. καὶ Σχολ. Ἰλιάδ. Α, 519. Ἔτι δὲ Δράκ. Στρατον. σελ. 40 καὶ σελ.
 106 Ἑρμ.

3 Ἴδε Λέρσιον Ἡρωδιαν. σελ. 356 ἐκδ. β' καὶ Λέντζιον Ἡρωδιαν. Τόμ.
 Α', σελ. 508.

4 Ἴδε Δινδόρριον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 466. Αἰσχύλ. Τόμ. Β', σελ.
 186 κέξ. καὶ Λεξ. Αἰσχυλ. σελ. 97. Πρβ. καὶ Ἑρμαννὸν Orusc. Τόμ. Α',
 σελ. 286 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 373 κέξ. Ἀρήνσιον π. Κράσ. καὶ Ἀφαιρ. σελ. 9
 κέξ. Ἰούλ. Ριχτήρον Ἀριστοφ. Σφ. σελ. 209, κλπ.

5 Περὶ τοῦ "AN καὶ KE (KEN, KA, KAN) ἴδε Βέργκιον Griech. Literat.
 Τόμ. Α', σελ. 130. Πρβ. καὶ Ματθίαν Γραμματ. σελ. 1429 ἐκδ. γ'. Εὐρί-
 σκονται δ' ἐνίοτε συνημμένα τὸ "AN καὶ τὸ KEN, οἷον «οὔτ' "AN KEN Ἄρης
 ὀνόσαιτο» (Ἰλ. N, 127), κτλ. Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. 359 Βεκκ. «καὶ ὅτι δις παρεί-
 ληφε τὸν σύνδεσμον, "AN καὶ KEN». Πρβ. καὶ σελ. 200 «ὁ Σιδώνιος δὲ ἐπὴν
 κε, ὡς οὔτ' ἄν κεν Ἄρης». σελ. 17 «εἰσὶ δὲ πολλάκις καὶ ἄμφω σύνδε-
 σμοι, ὡς τὸ ἄς οὔτ' ἄν κεν Ἄρης». Ἴδε Ἑρμαννὸν εἰς Βιγῆρον σελ. 921
 ἐκδ. δ' καὶ Orusc. Τόμ. Δ', σελ. 190 καὶ Ναύκιον Mélang. Gréco-Rom.
 Τόμ. Γ', σελ. 15 κέξ. Ὁ Λάγγιος ἐν τῷ περὶ τῆς Ὀμηρ. χρήσεως τοῦ
 μορίου ΕΙ σελ. 47 ἀποφαίνεται ὅτι ὑπάρχει τις διαφορὰ τοῦ ἐγκλινομένου
 KE καὶ τοῦ ὀρθοτονουμένου "AN παραπλησία οὔσα τῇ τοῦ ΤΙΣ καὶ ΕΙΣ καὶ
 ὅτι τὸ "AN KEN εἶνε ἀνάλογον τῷ ΕΙΣ ΤΙΣ.

6 Περὶ τοῦ χρόνου τοῦ KA ἔγραψεν ὁ Ἑλμσλήϊος Ἀριστοφ. Ἀχαρν. σελ.

δεσμος δυνατικός και ἀναιρετικός (*coniunctio potentialis et abnegativa*).

Ἄνωνμος γραμματικός ἐν Ἀνεκδότοις Βεκκῆρου ποιούμενος λόγον περὶ τοῦ μορίου τούτου γράφει (σελ. 126) «*AN*: Τοῦτον τὸν σύνδεσμον οἱ τεχνικοί *δυνατικὸν* προσαγορεύουσι· σημαίνει γὰρ πρᾶγμα μὴ γενόμενον, δυναθὲν δὲ γενέσθαι, εἰ μὴ τι συμβᾶν ἐκώλυεν, οἷον εἰ μὴ τὴν Ἑλένην Ἀλέξανδρος ἤρπασεν, οὐκ ἂν Τροία ἀπώλετο. Ἡδύνατο, φησί, μὴ ἀπολέσθαι Τροία, εἰ μὴ τῆς ἀπωλείας τὴν αἰτίαν παρέσχε τὴν Ἑλένην ἀρπάσας Ἀλέξανδρος. Πέντε τοίνυν ἐγκλίσεων οὐσῶν, μετὰ προστακτικοῦ ῥήματος οὐ συντάσσεται· οὐδεὶς γὰρ λέγει ἀνάγνωθι ἂν. Ταῖς μέντοι ἄλλαις πάσαις συντάσσεται» και (σελ. 128) «Ἐποτακτικοῖς δὲ ἐνεστῶτι και παράτατικῶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα [§ 28] πιστοῦς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαντα ὅ τι ἂν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας¹. Παρακειμένῳ και ὑπερσυντελίκῳ Ἰσοκράτης ἐν τῷ πρὸς Εὐθύβουν [§ 8]

76 και ὁ Ἀρήσιος π. Διαλ. Δωρ. σελ. 382. Περὶ τοῦ ἐν Ἀρχαδικῇ ἐπιγραφῇ εὐρισκομένου ΚΑΝ ἀντὶ τοῦ ΚΑ ἴδε Οὐγ. Οὐεβῆρον ἐν τῷ περὶ τοῦ Δωρικοῦ μορίου ΚΑ σελ. 17. Πρὸ. δ' ὅμως και τὰ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Οἰκονομίδου γεγραμμένα ἐν Λοκρ. Ἐποικ. Γράμμ. σελ. 65.

¹ Παρατηρητέον ἐν παρόδῳ τὴν γραφὴν ἅπαντα ἀντὶ τῆς ἅπαν ἢ πᾶν. Ἄν ὁ πληθυντικός ἀριθμὸς ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους ἔκειτο, θὰ ἦτο πάντως γεγραμμένον κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ ἐπιμελῶς τὴν συμβολὴν και ἀντιτυπίαν τῶν φωνηέντων ἀποφεύγοντος οὐχὶ ἅπαντα ὅ τι ἄλλ' ἅπανθ' ὅ τι. Πλούτ. Ἡθικ. σελ. 350, ε' «ὁ φοβούμενος (Ἰσοκράτης) φωνῆεν φωνήεντι· συγκρούσαι». Διονύσιος. Ἀλικαρν. π. Ἰσοκρ. Β' «τῶν τε γὰρ φωνηέντων τὰς παραλλήλους θέσεις ὡς λυούσας τὰς ἀρμονίας τῶν ἤχων και τὴν λειότητα τῶν φθόγγων λυμαινομένας παραιτεῖται» (Πρὸ. και π. Λεκτ. Δειν. Δημοσθ. Δ' και π. Συνθ. Ὄνομ. ΚΓ'). Ἐρμογ. π. Ἰδ. Α' «μηδ' εἴη σύγκρουσις τις ἐν αὐτοῖς φωνηέντων ἀλλὰ συνεχοῖτο πάντοθεν ταῖς συμφώνοις, οἷά ἐστι και τὰ Ἰσοκράτους» (Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Γ', σελ. 289, 2. Πρὸ. και Τόμ. Γ', σελ. 102, 23 και Τόμ. Θ', σελ. 560, 12). Δημήτρ. π. Ἐρμην. 68 «Περὶ δὲ συγκρούσεως φωνηέντων ὑπέλαβον ἄλλοι ἄλλως. Ἰσοκράτης μὲν γὰρ ἐφυλάττετο συμπλήσσειν αὐτὰ και οἱ ἀπ' αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ τινες ὡς ἔτυχε συνέκρουσαν και παντάπασι». Πρὸ. και 299 «Ἡ δὲ λειότης ἢ περὶ τὴν σύνθεσιν, οἷα κέχρηται μάλιστα οἱ ἀπ' Ἰσοκράτους φυλάξάμενοι τὴν σύγκρουσιν τῶν φωνηέντων γραμμάτων, οὐ μάλ' ἐπιτηδεῖα ἐστὶ δεινῶ λόγῳ». Κικέρ. de Orat. 44 «Quod quidem Latina lingua sic observat, nemo ut tam rusticus sit, qui vocales nolit coniungere. In quo quidam etiam Theopompum reprehendunt, quod eas literas tanto opere fugerit, etsi idem magister eius Isocrates». Ἄλλ' ὁ Ἀλικαρνασσεύς Διονύσιος ἐν τῇ τῶν ἀρχαίων

καὶ τούτοις ἐγκαλοῦσιν, οἷς ἂν μῆτε αἰσχύωνται μῆτε δεδῶσιν [Γρ. οὐδ' ἂν μῆτ' αἰσχύωνται κτέ.]. Ἄορίστῳ καὶ μέλλοντι ἐν τῷ περὶ στεφάνου [§ 120] τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος ὅπου ἂν ῥηθῆ [Γρ. ὅπου ἂν ἀναρρηθῆ]. Ἐν τῷ αὐτῷ [§ 192] ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῆ».

Ἐν δὲ τοῖς σχολίοις τοῖς εἰς τὴν Διονυσίου τοῦ Θρακῆος γραμματικὴν (Βεκκ. Ἄν. σελ. 972) κεῖται «Παρήκε καὶ τοὺς ἀναιρετικούς, τὸν ΚΕΝ, τὸν ἌΝ, οἱ τοῖς παρωχημένοις συντασσόμενοι τὰ δηλούμενα τῶν ἐγκλίσεων ἀναιροῦσι· τὸ γὰρ ἔγραφα σημασία τοῦ πράγματος, τὸ δὲ ἔγραφα ἂν ἀναιρέσεις. Τούτους δυνατικούς καλοῦσιν ὅτι τὴν τοῦ δύνασθαι ἔννοιαν δηλοῦσιν, οἷον ὠφελήθη ἂν, εἰ ἀνέγνω ἂν ἀντί τοῦ ἠδυνάμην ἀναγνοὺς ὠφελήθηται»¹.

Ἄξια δὲ μάλιστα παραθέσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου διδασκόμενα ἐν τῷ περὶ Συντάξ. Γ', 6 (σελ. 205, 3) «Τὰ γεγονότα τῶν πραγμάτων ὁ σύνδεσμος (ἌΝ) ἀναιρεῖν θέλει περιστάσεων αὐτὰ εἰς τὸ δύνασθαι, ἔνθεν καὶ δυνατικός εἴρηται. Τὸ μὲν γὰρ ἔγραφα ἢ τὸ ἔγραφο ἢ τὸ ἐγεγράφη ἢ ἀπὸ μέρους γεγονότα ἐστὶν ἢ καὶ ἐκπαλαι γεγονότα· ἔνθεν προσέρχεται τοῖς δυναμένοις τὴν ὕλην αὐτοῦ παραδέξασθαι, ἔγραφοι ἂν, ἔγραφα ἂν, ἐγεγράφη ἂν· οὐ μὲν τῷ γράφω ἢ γράψω· οὐ γὰρ παρωχῆται, ἔν' ἐγχωρήσῃ καὶ ἢ ἐκ τοῦ συνδέσμου ἀναιρέσεις μὲν τοῦ γεγονότος, ἐπαγγελία δὲ τοῦ ἐσομένου»².

κρίσει Γ', 3 διαλαμβάνων περὶ τῆς λέξεως τοῦ Θεοπόμπου γράφει «πονηρὰ δὲ καὶ πολλή τις τῶν φωνηέντων ἢ σύγκρουσις». Λέγει δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς Γν. Πομπήιον ἐπιστολῇ Γ' «εἰ δ' ὑπερεῖδεν ἐν τούτοις (ὁ Θεόπομπος), ἐφ' οἷς μάλιστα ἐσπούδακε, τῆς τε συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γραμμάτων, κτέ.». Πρβ. καὶ Κυντιλιανὸν IX, 4, 35.

Ἐν τῷ Β' πρὸς Μαθηματικούς Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ φέρεται «τοῦναντίον γὰρ περίοδον καὶ ἐπιφώνημα θέλοντες λέγειν οἱ ῥήτορες καὶ μὴ φωνᾶεν φωνάεντι συγκρούειν κτέ.» (σελ. 686, 18 Βεκκ.).

¹ Ἐν τῇ Ἰωάννου τοῦ Σικελιώτου ἐξηγήσει εἰς τὰς Ἰδέας τοῦ Ἑρμογένους πρὸς Οὐαλζίω Τόμ. Γ', σελ. 112 ἀναγινώσκεται «Τὸ ἌΝ δὲ δυναμωτικὸν λέγουσιν οἱ ῥήτορες ὡς δυναμοῦν μὲν τὸν λόγον καὶ εὐπρεπῆ ποιοῦν, οὐχ ὑποτακτικῶς δὲ ἀλλ' εὐκτικοῖς ἀεὶ συντασσόμενον».

² Ἰδὲ καὶ Νεόφ. Κουσοκαλυδίτην εἰς Θεοδώρ. Γραμματ. κτέ. σελ. 1220 καὶ Εὐγέν. Βούλγαριν Κριτ. Ἐπιστ. σελ. 75 καὶ σελ. 401.

Πρβ. καὶ Πρυσκιαν. ΙΣ', 11 «Abnegativae sunt apud Graecos KEN et "AN, quae verbis conjunctae posse fieri rem ostendunt, sed propter causam aliquam impediri, ne fiat, ut ἐποίησα ἄν, εἰ ἠδυνήθην et

καὶ κεν γηθήσῃ Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες 1.

Nos autem sine conjunctionibus subiunctivis utimur verbis in huiuscemodi sensibus, ut *fecissem, si potuissem, etc.*».

Ἐπειδὴ τὸ προκείμενον μόριον μετ' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας καὶ ἀναφορικοῦ ἢ χρονικοῦ μορίου συναπτόμενον ἐμφαίνει τι ἄοριστον καὶ καθολικόν, ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀοριστολογικόν², οἷον ὅς ἂν λέγῃ, ἃ γ' ἂν μέλλῃς ὄραν, ἂν δ' ἀκούσωμεν (=ἂ ἔν), ὅστις ἂν φοβῆται, ὅτι ἂν λέγῃ, ὅτι ἂν εἴπῃ, ὅν ἂν φάσκω, ὅτι ἂν φῆ³, ἅττ' ἂν οὖν λέγῃς, κτλ., πᾶν ὅσον περ ἂν ἔχη γένεσιν, ὅπως ἂν εἴπῃς, ὅπως ἂν κελεύσῃς, καθ' ὅσον ἂν δύρωμαι, ἐφ' ὅσον ἂν ἀντέχῃ, κτλ., ὅποτερον ἂν τύχῃ, ὅποτερ' ἂν σοι φαίνηται, κτλ., ὅπως ἂν ἔχῃ, ὅπως ἂν δύνωμαι, ὅπου ἂν κένηται, ὅποθεν ἂν ἀφικνῆται, ὅποι ἂν πλέῃ, κτλ., ἠνίκ' ἂν συνειδῆ, εὗτ' ἂν μέλλῃ, ἕως ἂν ἦ ἀδιάφθορος, ἕως περ ἂν ἦς οἶος εἶ, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἔῃ, ἔστ' ἂν ἀρχωσιν αὐτῶν, μέχρι ἂν ἐγὼ ἤκω, ἄχρι ἂν σχολάσῃ, κτλ., πρὶν ἂν λυθῶ, πρὶν γ' ἂν ἐνδείξω, κτλ. Πρβ. καὶ ὅταν=ὅτ' ἂν, ὅπότεν=ὅπότε' ἂν⁴, ἐπειδὴν=ἐπειδὴ ἂν, κτλ.

1 Ἐξ Ἰλιάδ. Α, 255, ἐνθα γράφεται «ἢ κεν γηθήσαι κτέ.».

2 Ἡ λέξις ἀοριστολογικός-ἀοριστολογική-ἀοριστολογικόν-ἀοριστολογικῶς παρ' οὐδενὶ μὲν τῶν παλαιῶν κεῖται, εἶνε δ' ὁμως προσφύε-στατος καὶ εὐθυβολώτατος γραμματικὸς ὅρος σαφέστατα καὶ εὐσημότατα περι-στῶν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος δύναμιν τοῦ "AN.

3 Πρβ. τὸ Ὀμηρικόν ὅτι κεν εἴπω, ὅτι κεν εἴπῃς.

4 Ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ποιήμασι λέγεται ἢ "ΟΤΕ ΚΕΝ, "ΟΠΠΟΤΕ ΚΕΝ ἢ "ΟΤ' "AN, "ΟΠΟΤ' "AN, "ΟΠΠΟΤ' "AN, οὐχὶ "ΟΤΑΝ, κτέ. Σχολ. Ἰλιάδ. Α, 519 «Τὸ τέλειον "ΟΤΕ "AN ἐστὶ, καὶ κατὰ συναλοιφήν "ΟΤ' "AN—Πρόδηλον δὲ ἐκ τοῦ χαρακτηῆρος ὅτι οὐ δύναται ἐν εἶναι, εἴγε τὰ εἰς AN ἐπιρρήματα οὐδέποτε συστέλλει τὸ Α' τὸ γὰρ πάμπαν οὐ φύσει ἐπιρρημα· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ σύνθετον δύναται εἶναι· οὐδέποτε γὰρ τὰ ἀναφορικά τῶν ἐπιρρημάτων κατ' ἀρ-χὴν συντίθεται» (Ἴδε Λαρώχην Homer. Textkr. σελ. 327). Παρ' Ἡσιόδου

Τοῖς πᾶσι δὲ συμφανῆς ὑπάρχει ἡ δύναμις τοῦ ἀοριστολογικοῦ λεγομένου "AN καὶ αὐτὰ δὲ τὰ παιδάκια κάλλιστα γινώσκουσι τὴν μεθ' ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως σύνταξιν τοῦ μορίου τούτου. Καὶ ὅμως ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων ὁ ἀπὸ πολλῶν ἔτων μεγαλοφώνως κηρύττων ἔτι ἀκριβῶς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπίσταται γλῶσσαν¹ καὶ μετὰ φρυάγματος ἐκάστοτ' ἐπιχειρῶν νὰ γνωματεύῃ περὶ χρήσεων αὐτῆς ἔγραφε πρό τινος χρόνου:

ἔπρεπε νὰ σπουδάσῃ κάλλιον ἔτι τὴν γραμματικὴν ἵνα μὴ περιπίπτῃ εἰς σολοικισμοὺς, ὡς: «ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχη», ὅπου τὸ ἂν δὲν εἶνε ὑποθετικόν, ἀλλ' ἈΟΡΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ καὶ δὲν ἘΝΕΧΕΤΑΙ (Γρ. ἀνέχεται) ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗΝ.

¹ Ἐργ. 258 ὀρθῶς ἐξέδωκεν ὁ Λεννήπιος ὍΠΟΤ' "AN, ἀλλ' ἐν στίχ. 571 ἔγραψεν ὍΠΟΤΑΝ σημειούμενος «ὅπότεν etiam hic scripsimus—nec sane multum refert, utro modo scribas, modo constans ratio servetur»!

Καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις φέρεται «ὅτε γὰρ ἂν μὴ ἀποπληρώσῃ οὕτως ὥστε σῆναι, κτέ.». Ἀλλ' ἡ γνησία γραφὴ φαίνεται ὅτι εἶνε «ὅτι γὰρ ἂν μὴ ἀποπληρωθῇ κτέ.» (Πρὸς Ἑρμερίνσιον Ἱπποκράτ. Τόμ. Β', σελ. 46).

¹ Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς τῷ 1857 ἐκδοθείσης Ἠοῦς ἤτοι συλλογῆς ποιήσεων πρωτοτύπων καὶ μεταπεφρασμένων, τουτέστι τόπου σκυθᾶλων, χώρου ἀποκρίσιος, (σελ. ζ') βοᾷ ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων «Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· ἀμαρτάνω λέγει καὶ τῆς ἰδίως γραμματικῆς· τοιαύτην προσβολὴν ἀποκρούω πάσαις δυνάμεσι, χωρὶς νὰ φαίνωμαι οὐδαμῶς ἐγωῖστος· τὰ νὰ μοὶ λέγῃ ὁ Κ. εἰσηγητῆς, ὅτι ἀμαρτάνω τῆς ἐρμηνείας, ὅτι τὰ ποιητικὰ μου δοκίμια ἔχουσι πολλὰ πλημμελήματα, ὅτι τέλος πάντων γράφων στίχους δὲν γράφω ποίησιν (καὶ τίς, ὦ βέλτιστε, περὶ τούτου ἀμφιβάλλει;), εἰλικρινέστατα βεβαιῶ τὸν ἀναγνώστην ὅτι δὲν μοὶ μέλει οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον, καθότι οὐδέ κόκκον ποιητικῶν ἀξιώσεων ἔχω, οὔτε μοὶ κακοφαίνεται νὰ μὲ στερῶσι τίτλου, ὃν οὐδέποτε ἐπεδίωξα (ὦ τῆς ἀφελεστάτης ὁμολογίας!)· τὸ νὰ μοὶ λέγῃ ὅμως ὁ Κ. εἰσηγητῆς ὅτι ἀμαρτάνω τῆς ἰδίως γραμματικῆς, ὅτι δηλ. εἶμαι ἀγράμματος, ὅτι μάτην κατέτριψα 10 ὅλα ἔτη εἰς τὰ βάρη τῆς ἐγκυκλίου παιδείας, τοῦτο μὲ πειράζει (θυμοδακῆς γὰρ ὁ μῦθος), καὶ οὐδαμῶς δέχομαι τοιαύτην μομφήν».

Θαυμασιώτατ' ἀληθῶς ἀπολογεῖται καὶ ἀνδρειότατα ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀγωνίζεται ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων· εὐκόλως δὲ τῷ πειστικωτάτῳ αὐτοῦ λόγῳ θὰ συνεχωροῦμεν, ἂν μὴ ἐν τέλει τοῦ προλόγου (σελ. ε') ἀνεγινώσκομεν (ἵνα πλείστ' ἄλλα ἀλλαγῶ ἀπαντῶντα παραλίπωμεν) τὸ κομψότατον καὶ χαριέστατον τοῦτο «Ἄν ταπεινὰ καὶ λόγου ἀνάξια κριθῶσι παρὰ τοῦ κοινοῦ τὰ πρῶτα ταῦτα τῆς ΜΗΚΕΤΙ πτελωθείσης Μούσης μου πτερυγίσματα», ὅπερ ἀψευδέστατον μαρτύριον τῆς περὶ τὰ γράμματα ἀπειρίας τοῦ ἀνθρώπου ὃν μάταια ἀποφαίνει τὰ εἰνὰ ἐπιχειρήματα τῆς παθητικῆς καὶ ἐναγωνίου αὐτοῦ ἀπολογίας.

Δέν φαίνεται πρὸς θεοῦ δεινότατον καὶ σχετλιώτατον νάγνωῆ μὲν τις κοινότατα καὶ προχειρότατα πράγματα, νομίζων ὅτι τὸ "AN ἐν τῇ ῥήσει ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχη εἶνε ἘΑΟΡΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ καὶ ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ ἀοριστολογικὸν "AN δέν ἀνέχεται ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗΝ, γὰρ δογματίζη δὲ θρασύτατα, ὥσπερ ἐξ ἀδύτου τινὸς χρησμοῦν ἀποφθεγγόμενος, περὶ τῶν τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς καὶ χρήσιν ὀρθοτάτην νάποκαλῆ προπετῶς σόλοικον, ἀπαίδευτος καὶ σόλοικος αὐτὸς ὢν καὶ οὔτε σύνεσιν ἀκολουθοῦσαν ἔχων οὔτε τὰς αἰσθήσεις ἀπηρώτους;

ὦ μέγιστη τῶν θεῶν
 νῦν οὐσ' Ἀναίδει', εἰ θεὸν καλεῖν σε δεῖ.
 Δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεός.

Διέφορον τοῦ δυνητικοῦ (ἢ ἀναιρετικοῦ) καὶ ἀοριστολογικοῦ μορίου "AN εἶνε τὸ σύνθετον "AN τὸ τὴν αὐτὴν ἔχον δύναμιν τῷ ἘΑΝ, ἐξ οὗ διὰ συναίρεσεως ἐγένετο, καὶ ὑποθετικὸν συνήθως προσαγορευόμενον, καθάπερ καὶ τὸ ἘΑΝ, "HN καὶ τὸ ἀπλοῦν ΕΙ.

Ἐκ τοῦ ὑποθετικοῦ ΕΙ καὶ τοῦ δυνητικοῦ "AN παρακειμένων ἀλλήλοις καὶ εὐκόλως οὕτω συμφυομένων ἐσχηματίσθη κατ' ἐκπτώσιν τοῦ Γ¹ καὶ ἔκτασιν τοῦ Α τὸ δισύλλαβον μόριον ἘΑΝ. Τὸ κατὰ διάστασιν ΕΙ-"AN, παρεμπύπτοντος τοῦ Δ' = ΔΕ, βλέπει τις παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. Γ, 288:

ΕΙ δ' "AN ἐμοὶ τιμὴν Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδας
 τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν Ἀλεξάνδροιο πεσόντας.

καὶ Ἰλ. Σ, 273:

ΕΙ δ' "AN ἐμοῖς ἐπέσσει πιθώμεθα κηδόμενοι περ,
 νύκτα μὲν εἰν ἀγορῇ σθένας ἔζομεν, κτέ. 2.

1 Ἰδε τὰ ἐν σελ. 109 τοῦ Σωκράτους γεγραμμένα.

2 Ἰδε καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Οἰκονομίδου μνημονευόμενα ἐν Δοκρ. Ἐποικ. Γράμμ. σελ. 63 καὶ σελ. 65.—Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. Η', σελ. 672 ἀναγινώσκειται «Τὸ μὲν γὰρ διαρκῆ τε καὶ μόνιμον ἔχον αὐτὴν ὀνομάζουσι πλήρες, ὥσπερ τὸν οἶνον οἱ γευσάμενοι μέχρι πλείστου παραμενούσης αἰσθάνονται τῆς ποιότητος, εἰ δ' ἂν ἐν τάχει πάθηται τε καὶ ἀπολύηται ἡ ποιότης ἢ δύναμις ἢ χροία, κενὸν ἔκεινον προσαγορεύουσι». Γραπτέον «ὥσπερ τὸν οἶνον εἰ γευσάμενοι κτέ.» (ἴγουν: ὥσπερ τὸν οἶνον πλήρη ὀνομάζουσιν, εἰ γευσάμενοι κτέ.)

Καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ φέρεται Η', 43 καὶ 47 «ΑΙ δ' ἌΝ ἀφέρπη»¹.
Πρβ. καὶ ΕΙ περ ἌΝ ἐν Ἰλ. Γ, 25. Ε, 224 καὶ 232. Ἐν Β, 597
κεῖται:

στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, ΕΙ περ ἌΝ αὐταὶ
Μοῦσαι ἌΕΙΔΘΙΕΝ, καῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Ὡς δ' ἐνταῦθα εἶνε τὸ ΕΙ-ἌΝ μετ' εὐκτικῆς συντεταγμένον,
οὕτως ἐν ἄλλοις τόποις τὸ ΕΙ ΚΕ ἢ ΕΙ ΚΕΝ, οἷον Ἰλ. Α, 60.
Β, 123. Ε, 273. Ι, 141. Ν, 288, κτλ. Πρβ. καὶ Η, 387, κτλ.
Γνωστότατον δ' ὑπάρχει τὸ Ἡσιόδειον Ἔργ. 361:

ΕΙ γὰρ ΚΕΝ καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο.

Πρβ. καὶ στίχ. 692.

Ἐκ τοῦ ἘΑΝ διὰ διττῆς συναλοιφῆς προῆλθε τὸ παλαιότερον
ἮΝ καὶ τὸ νεώτερον ἌΝ. Τῷ εἰάν-ἦν ὁμοικ εἶνε τὸ εἰ-ἦ, ἦδ-εἰ-
ἦδη, κτλ., εἰ-λων-ἦλων, εἰ-λωκα-ἦλωκα, κατέεξα-κατηῆξα,
κατεαγέναι-κατηγέναι, κτλ., εἰαρ-ἦρ, κτλ.², νεάτη-νήτη, νεᾶνις

καὶ «οὐ δ' ἂν ἐν τάχει πύηται τε καὶ ἀπολλύηται ἡ ποιότης κτέ.». Ἴσως
δὲ καὶ τοῦ παρὰ Μαξίμου Τυρίῳ Λόγ. ΚΑ', 4 «ἀλλ' ἐξεῖναι φιλεῖν τῷ ἀρίστῳ,
εἰ δὴ τινα ἂν θέλη, τῶν καλῶν» (σελ. 96, 35 Διδ.) ἢ ὀρθὴ γραφή εἶνε «ἀλλ'
ἐξεῖναι φιλεῖν τῷ ἀρίστῳ ὃν τινα ἂν θέλη τῶν καλῶν». Τὸ χωρίον τοῦ Πλά-
τωνος, εἰς ὃ ἀναφέρεται ὁ Μάξιμος, κείμενον ἐν Πολιτ. Ε', σελ. 468, γ' ἔχει
οὕτω «καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι ὃν ἂν βούληται φιλεῖν». Πρβ. καὶ
Πλούτ. Ἠθ. σελ. 11, ς' «ἐξεῖναι γὰρ φησι (Πλάτων) δεῖν τοῖς ἀριστεύσασιν ὃν
ἂν βούλωνται τῶν καλῶν φιλεῖν».

¹ Περὶ τούτου ποιούμενος λόγον ὁ Κόβητος Μνημοσ. Τόμ. Ι', σελ. 349
γράφει «Micum ni poeta dederit id quod et caeteri omnes Dorienses et ipse
constanter scribere solet, αἰ δέ κ' ἀφέρπη. Pro εἰάν δέ Dorienses perpetuo
omnes olim αἰ δέ κε vel αἰ δέ κα dicebant, sed qui αἰ δ' ἂν dixerit Dorien-
sium non memini me audire quemquam». Πρβ. καὶ Ἀρήνατον π. Διαλ. Δωρ.
σελ. 381 κέξ.

Ἐν τῷ παρ' Ἀπολλωνίῳ π. Ἐπιερρ. σελ. 566 ἀποσπάσματι τοῦ Ἀλκμαῆνος:
τίς ἂν, τίς ποκα ῥά ἄλλω νόον ἀνδρὸς ἐπίσποι;
ὁ μὲν Σνειδεδίνος ἔγραψε «τίς δ' ἂν, κτέ.», ὁ δὲ Οὔγ. Οὐεβῆρος ἐν τῷ περὶ τοῦ
Δωρ. μορίου ΚΑ (σελ. 97) εἶκατε «τίς καν, κτέ.», ὅπερ καὶ ὁ Ἀρήνασιος
ἐνέκρινεν ἐν τῇ πρό ὀλίγου χρόνου ἐκδοθείσῃ πραγματείᾳ αὐτοῦ περὶ τοῦ Ῥα
σελ. 3. Πρβ. καὶ Βέργκιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 848 ἐκδ. γ'. Ἐν τοῖς τοῦ Θεο-
κρίτου ἀπαντᾷ ἐνίοτε τὸ δυνητικὸν μόριον ἌΝ. Ἄλλ' ἀκριθέστερον περὶ τῶν
τοιούτων ἀλλαχού.

² Ἴδε Λοβέκκιον Πραλειπομ. σελ. 75.

-γῆνις, κτλ., ἀληθέα-ἀληθῆ, κτλ. (Πρβ. καὶ δελήτιον=δελέατιον¹, ὀπήτιον=ὀπέατιον, κτλ.). Τῷ δὲ εἰάν-ἄν ἐμφερῆ ὑπάρχουσι τὸ ὀστέα-ὀστᾶ, χρύσεια-χρυσᾶ, χρυσέας-χρυσᾶς, κτλ., κλέα-κλέα, κτλ., Πειραιέα-Πειραιᾶ, κτλ. Πρβ. καὶ ὑγιᾶ-ὑγιῆ, ἀφυᾶ-ἀφυῆ², κτλ.

Ὡς δ' ἐκ τοῦ Εἰ καὶ Ἄν συνελθόντων ἀπετελέσθη τὸ Ἐάν καὶ συνηρημένως Ἦν καὶ Ἄν, οὕτως ἐκ τοῦ Ἐπει καὶ Ἄν συνέστη τὸ Ἐπεάν, ὅπερ συναλειφθὲν ἐγέννησε τὸ Ἐπην καὶ Ἐπαν. Τὸ ἐν παραθέσει Ἐπει Ἄν εὐρίσκει τις παρ' Ὀμήρω μεταχειριζομένω καὶ τὸ ὁμοίωσιμον Ἐπει κε. Ἰλ. Ζ, 412:

Ἐπει Ἄν σὺ γε πότμον ἐπίσπης.

Ἰλ. Ι, 304:

νῦν γάρ χ' Ἐκτορ' ἔλοις, Ἐπει Ἄν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
(ἢ ἔλθη).

Ἰλ. Α, 168:

ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, Ἐπει κε κάμω πολεμίζων³.

Ὀδ. Σ, 150:

μνηστῆρας καὶ κείνον, Ἐπει κε μέλαθρον ὑπέλθη.

¹ Ἴδε Σμιδίτιον Ἠσυχ. Τόμ. Α', σελ. 472. Παρ' Ἠσυχίω φέρεται καὶ «δέλητι: δελέατι», περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Ἀρήνσιος π. Διαλ. Δωρ. σελ. 193 καὶ ὁ Μεινέσιος Θεοκρ. σελ. 339. Ἐν τῇ γραμματικῇ τοῦ Βερναρδάκη, ἧς οὐδέποτε ἐφάνη ἐν τῇ Ἑλλάδι βιβλίον μωρότερον καὶ ἐπιβλαβέστερον τοῖς παισὶ καὶ ἐν ἧ μόνον ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΕΣ καὶ ἈΝΑΙΣΘΗΤΟΙ διδάσκαλοι δύνανται νὰ βόσκωνται, γράφεται: «Τὰ: στέαρ, φρέαρ καὶ δέλεαρ συναιροῦνται: τὸ φρέαρ, τοῦ φρέατος φρητὸς κτλ. τὸ στέαρ στηρ τοῦ στέατος στητὸς, κτλ. τὸ δέλεαρ τοῦ δελέατος δέλητος, κτλ.» (σελ. 41). Ἐν γραμματικῇ, ἧς ἀντικείμενον κύριον εἶνε ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ διάλεκτος, καὶ ἡ κοινὴ ἢ Ἑλληνικὴ, καθ' ὅσον δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, διδάσκεται ἄνευ τινὸς παρατηρήσεως ὅτι τὸ στέαρ, φρέαρ καὶ δέλεαρ συναιροῦνται! ὦ τύμπανα καὶ κύφωνες, οὐκ ἀρήξετε;

² Ἴδε καὶ Βέργκιον Griech. Literat. Τόμ. Α', σελ. 76.

³ Σχολ. «Ἀρίσταρχος γράφει ἐπεὶ κε κάμω, ἵνα μὴ ᾖ διπλασιασμός ἐν τῷ ῥήματι» καὶ οὕτως ἡ συνήθης ἀνάγνωσις. Οὕτως δὲ καὶ Ἡρωδιανὸς φάσκων ὅτι τὸ ἐπήν ἔχει τὸν ἄν, καὶ τίς χρεῖα ἐν δευτέρῳ αὐτὸν κεῖσθαι; Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι τινὲς ἐπήν κε γράφουσιν» (Πρβ. Λέρσιον Ἡρωδιαν. σελ. 195). Ἴδε καὶ Η, 5 καὶ Ρ, 658. Εὐστάθ. σελ. 73, 12 «ιστέον δὲ ὅτι οὐ πάντες ἀρέσκονται γράφειν κεκάμω, ἀλλ' οἱ πλείους τὸ κε συνδετικὸν ἔχοντές φασιν ἐπήν κε, ἡγουν ἐπειδ' ἄν κάμω» (Ἴδε μάλιστα Λαρώγην Homer Textkr. σελ.

Κτλ. Ὡς δ' ἐλέγετο ΑΙ ΚΑ ἢ ΑΙΚΑ παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν, οὕτω καὶ ἘΠΕΙ ΚΑ ἢ ἘΠΕΙΚΑ¹ καὶ ὈΚΚΑ ἐκ τοῦ ὈΚΑ ΚΑ κατὰ συγκοπὴν τοῦ Α. Ἐν τῷ λεξικῷ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου σελ. 918 ἀναγινώσκειται «Ὀκα, ἐπίρ. Δ. ἀντὶ Ὀτε» καὶ «Ὀκκα, ἐπίρ. Π. Δ. ἀντὶ Ὀκα». Τὸ μὲν ὄκα εἶνε Δωρικὸς τύπος τοῦ ὄτε, ὡς τὸ τόκα τοῦ τότε, κτλ., τὸ δ' ὄκκα σύνθετον ἐκ τοῦ ὄκα καὶ τοῦ κα ὃν ἰσοδυναμεῖ προδήλως οὐχὶ τῷ ὄτε ἀλλὰ τῷ ὄταν². Ἐν ἀποσπλάσματι Θεόγους τοῦ Πυθαγορείου (ἐν Στοβ.

294 κέξ.) τὴν γραφὴν ἐπὴν κε, ἣν πολλὰ ἀντίγραφα φέρουσιν ἐν τῷ τοῦ Ἡσιόδου «αὐτὰρ ἐπεὶ κε δύη» (Ἔργ. 728), οὐδαμῶς δ' ὠκνησεν ὁ Ἑρμαννός (Orusc. Τόμ. Δ', σελ. 190) νάποκατχοστήσῃ καὶ ἐν τῷ τοῦ Σόλωνος «ἐπὴν καὶ ταῦτ' ἀφίκηται» (παρὰ Πλουτ. Σόλ. Β', 2), ἰσχυρῶς ἀποδοκιμάζομεν. Παρὰ Θεοκρίτῳ ΙΑ', 78 ὀρθῶς τὰ νῦν ἀναγινώσκειται ἐκ τῶν κωδικῶν παραληφθὲν «ἐπεὶ κ' αὐταῖς ὑπακούσω» (ἢ ἐπακούσω) ἀντὶ τοῦ «ἐπὴν κ' αὐταῖς κτέ.». Ἐν τῇ εἰς τὴν Ἑλλην. σύνταξιν Εἰσαγωγῇ τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου λέγεται «οὕτως ἀπαντῶνται ἠνωμένα τὰ δύο ἰσοδύναμα μόρια ἢν ἤτοι ἄν καὶ κέν, ὡς ἐπὴν κ' αὐταῖς ὑπακούσω—ἄν κ' ἐθέλης (Θεόκρ. ΙΑ', 78. ΚΖ', 35)» (σελ. 440, § 56). Εἰπὼν ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἀπαντῶνται ἠνωμένα τὰ μόρια ἠΝ ἤτοι ἄν καὶ ΚΕΝ παρατίθεται πρὸς πίστωσιν τοῦ λόγου δύο ἐκ τοῦ Θεοκρίτου μαρτύρια· ἀλλ' ἐν οὐδετέρῳ αὐτῶν κείται τὸ ἠΝ! Ἀντὶ δὲ τοῦ «ἄν κ' ἐθέλης» ἔχουσι τὰντίγραφα τοῦ Θεοκρίτου, μόνον τὸν τύπον ἠΝ μεταχειριζομένου, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ἠΝ, «ἠΝ Κ'ἐθέλης», ὅπερ ὁ Ἑρμαννός μετετέπωσεν εἰς τὸ «ἦν Γ'ἐθέλης», καὶ «ἠΝ ἐθέλης». Τίς δ' ὀρθῶς λογιζόμενος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ μόρια ἠΝ ἤτοι ἄν καὶ ΚΕΝ εἶνε ἰσοδύναμα; Τὸ ΚΕΝ εἶνε ἰσοδύναμον οὐχὶ τῷ ἠΝ ἀλλὰ τῷ ἐν τῷ ἠΝ καὶ ἘΠΗΝ περιεχομένῳ ἠΝ.

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Θεόγνιδος φέρεται στίχ. 723:

παιδός τ' ἠδὲ γυναικός· ὈΤΑΝ δὲ ΚΕ τῶν ἀφίκηται (ἐφίκηται).

Ἀλλὰ παρὰ τῷ Σόλωνι, ἐξ οὗ ταῦτ' εἶνε εἰλημμένα, ἀναγινώσκειται:

παιδός τ' ἠδὲ γυναικός, ἐπὴν καὶ ταῦτ' ἀφίκηται.

Πρὸ Βέργκιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 430 ἐκδ. γ'.

¹ Τῷ Ἀρηνσίῳ φρονοῦντι (π. Διαλ. Δωρ. σελ. 383) ὅτι ὀρθοτέρα εἶνε ἡ ὄφ' ἐν γραφῇ ἐπεῖκα, ἀῖκα ἀντιδοξεῖ ὁ Οἰκονομίδης Δοκρ. Ἐπιγρ. Διαφ. σελ. 10 καὶ Ἐποικ. Δοκρ. Γράμμ. σελ. 59.

² Ἴδε Βουτμαννὸν Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ Β', σελ. 370 καὶ Ἀρηνσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 383.—Περὶ τοῦ χρόνου τῆς δευτέρας τοῦ ὄκκα συλλαβῆς ποιεῖται λόγος ὁ Ἀρηνσιος π. Δωρ. Διαλ. σελ. 382. Πρὸ. καὶ Μεινέκιον Θεοκρ. σελ. 269 καὶ σελ. 473. Φρίσχιον Θεοκρ. Τόμ. Α', σελ. 160 καὶ σελ. 289, κλπ. Κατὰ τὸν Κόβητον Var. Lect. σελ. 405 «Doricum ΚΑ εἰ ΟΚΚΑ ὄταν) non ΟΚΑ (ὄτε) semper et ubique ultimam producent».

Ἀνθολ. Α', 67 ἐκδ. Μειν.) γράφεται πολλάκις πλημμελῶς ὍΚΑ ΚΑΝ ἀντὶ τοῦ ὍΚΚΑ, ἐν δ' ἀποσπάσματι τοῦ Ἀρχύτα (αὐτ. Α', 73) φέρεται κακῶς «ἔστι δ' ὅταν», ἀντὶ τοῦ «ἔστι δ' ὅκα», ἤτοι «ἔστι δ' ὅτε»¹.

Ὁ Ὅμηρος μόνον τὸ συνακλιμαζόμενον ἮΝ μεταχειρίζεται, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἀσυνάλειπτον ἘΑΝ ἢ τὸ ἕτερον συνηρημένον ἌΝ. Ὡσαύτως τὸ παρά τοῖς λυρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς ἀπαντῶν κέαρ εἶνε ἀλλότριον τῆς ἐπικῆς διαλέκτου, καθ' ἣν αἰεποτε τοῦ μονοσυλλάβου τύπου κῆρ γίνεται χρῆσις, οὐδέποτε δὲ τοῦ ἐντελοῦς ἢ πλήρους. Χαρίεν δὲ φαίνεται τὸ τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1029, 50 «Τὸ δὲ ἦν ῥῆας ἔλη Ἀττικόν ἐστι θέλημα· ἦν γὰρ ἄλλως κοινότερον τὸ εἰ ῥῆας ἔλη»².

Ἐν Ἰλιάδι Θ εἰπὼν πρῶτον ὁ ποιητὴς (στίχ. 477):

σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
χωομένης, οὐδ' ΕΙ ΚΕ τὰ νεῖατα πείραθ' ἴκηαι.

ἐπιφέρει μετ' ὀλίγα (στίχ. 482):

οὐδ' ἮΝ ἐνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὐ σεῦ ἐγωγε
σχυρομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο.

Πρβ. καὶ I, 359:

ὄψαι, ἮΝ ἐθέλησθα καὶ ΑΙ ΚΕΝ τοι τὰ μεμύλη 3.

Ὁμοίως οὕτ' ἘΠΕΑΝ οὕτ' ἘΠΑΝ ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσιν

1 Ἴδε Κόδητον Μνημοσ. 1874, σελ. 89. Πρβ. καὶ Ἑρμαννὸν Opusc. Τόμ. Δ', σελ. 46.

2 Περὶ τῆς τοῦ ΕΙ μεθ' ὑποτακτικῆς συντάξεως παρά τε τῷ Ὀμήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

3 Ὡς ἐνταῦθα τίθεται δις τὸ ὑποθετικὸν μόριον, οὕτω καὶ ἐν Η, 117:

ΕΙ ΠΕΡ' ἀδειῆς τ' ἐστὶ καὶ ΕΙ μόθου ἐστ' ἀκόρητος.

Εὐστάθ. σελ. 669, 37 «Ἐπαναφορικὸν δὲ τὸ εἴ περ ἀδειῆς ἐστὶ καὶ εἰ μόθου ἐστ' ἀκόρητος ἐπίτηδες καλλωπισθέν· ἄλλως γὰρ ἀσφαλὲς εἰς φράσιν καὶ τὸ εἴ περ ἀδειῆς ἐστὶ καὶ μόχθου ἀκόρητος» (Πρβ. καὶ σελ. 564, 29).

Ἐν τῷ παρὰ Πλουτάρχῳ Ἡθικ. σελ. 575, 28 Διδ. ἐξιμέτρῳ:

ἠδὲ μὲν ἌΝ τι φέρης, ὀλίγον δ' ἄχος ἮΝ ἀπολείπης.

Ἰσως ἦτο κατ' ἀρχὰς γεγραμμένον ἮΝ. Πρβ. καὶ Ὅθ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 785.

εὐρίσκεται ἀλλὰ μόνον τὸ ἘΠΗΝ. Λίαν δ' ἀμφίβολον εἶνε τὸ
ἄπαξ ἐν τῇ Ἰλιάδι φερόμενον ἘΠΕΙΔΑΝ,

ταρβεί, ἐπειδὴν πρῶτον ἐσίζηται λόγον ἀνδρῶν (N, 285).

ἀνθ' οὗ ὑπό τινων ἐκδοτῶν γράφεται ἘΠΕΙ ΚΕ(N) ἢ ἘΠΗΝ ΔΗ.
Πρβ. Ὀδ. M, 55 :

αὐτὰρ ἘΠΗΝ ΔΗ τὰς γε παρεξέλασωσιν ἑταῖροι.

ἐνθα ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἘΠΕΙΔΑΝ¹. Ἡ χρῆσις τοῦ Ἡσιόδου
οὐδὲν διαφέρει τῆς τοῦ Ὀμήρου².

Καὶ ὁ Ἡρόδοτος μόνον τὸ ἸΝ μεταχειρίζεται ἀλλ' ἀντὶ τοῦ
ἘΠΗΝ λέγει ἘΠΕΑΝ. Γρηγόρ. Κορίνθ. περὶ τῆς Ἰάδ. Διαλ. §
55 «Ὅτι τὸ ἘΠΑΝ ἘΠΕΑΝ λέγουσιν. Ἡρόδοτος [B', 68] ἐπεὶ
ἐκβῆ ἐς τὴν γῆν ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ κροκόδειλος». Παρατηρητέον
δ' ὅτι ἐνιαχοῦ τάντίγραφα τοῦ Ἡροδότου πλὴν τοῦ ἘΠΕΑΝ
ἔχουσι καὶ τὸ ἘΠΕΙΔΑΝ, ἐν ἐνὶ δὲ χωρίῳ τῷ ἐν Η', 144 πάντα
συμφώνως φέρουσιν «ἀλλ' ἐπειδὴν τάχιστα πύθηται». Ἡ γνη-
σίκα δ' ὅμως καὶ ἐν τούτῳ γραφὴ εἶνε ἀναμφηρίστως ἘΠΕΑΝ³.
Σφάλλεται ὁ Βάδαμος⁴ γράφων παρ' Ἡροδότῳ Α', 53 «ὕμας
ἐπειρωτᾶ εἰ (στρατεύσεται κατὰ νόον ἘΑΝ) στρατεύηται ἐπὶ
Πέρσας κτέ.».

Περὶ τῆς Ἱπποκρατείου χρήσεως ποιούμενος λόγον ὁ Δινδόρ-
φιος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γράφει.

Apud Hippocratem, qui saepissime utitur forma ἦν, an
recte legatur ἐὰν De judic. p. 54 et 55, De cap. vuln.
p. 907, C, dubito.

Πολλάκις ἐν τῷ περὶ κρίσιων ἀναγινώσκεται τὸ ἘΑΝ, οἷον «ἐὰν
μὴ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον σκληρὸν γένηται» καὶ «ἐὰν πεπαν-
θῶσι» καὶ «ἐὰν δὲ μεταβάλλῃ ἐς τοὺς ἰχῶρας» καὶ «ἐὰν ἐκ

1 Ἴδε Θεῖρσχιον Γραμματ. § 324, 2 καὶ Λαρώχην Ἰλιάδ. Τόμ. Δ',
σελ. 18. Πρβ. καὶ Σπιτζνήρον Ἰλιάδ. Τόμ. Α', γ', σελ. 33.

2 Παρὰ Τυρταίῳ Ζ', 16 Βαχ. φέρουσι τάντίγραφα κακῶς «ὄσσ', ἌΝ αἰσχρὰ
πάθη, γίνεται ἀνδρὶ κακά», ἀνθ' οὗ ὀρθῶς μὲν ὁ Βαλκενάριος ἔγραψεν ἸΝ,
πλημμελῶς δ' ὁ Σχαιφῆρος (Ἡθικ. Ποιήσ. σελ. 91) ἘΑΝ.

3 Ἴδε Κοίνιον Γρηγ. Κορ. σελ. 465 Σχ. Βρεδόδιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ.
38 καὶ Δινδόρφιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 36.

4 Μνημοσ. 1873, σελ. 388.

πόνου λεπτά γένηται» και «ἐὰν ἀλγέη ἢ κεφαλή» (Τόμ. Γ', σελ. 312) και «ἐὰν δὲ τότε μὲν καθαρὸν οὖρηθῆ» και «ἐὰν πυρρὸν και λεπτὸν ἢ τὸ οὔρον» και «ἐὰν μεταβολὰς ἔχῃ τὸ οὔρον» (σελ. 314) και «ἐὰν ἐκίσης ζυστῆναι» και «ἐὰν αἱ φλέβες σφύζωσι» και «ἐὰν τεταρταῖος πονῆται» και «ἐὰν ἐπιγένηται» (σελ. 315), κτλ. Ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν ἐν κεφαλῇ τραυμάτων φέρεται οὐ μόνον «ἐὰν μή σοι καταφανῆς ἢ ἢ τρωσῖς» (Τόμ. Α', σελ. 385) ἀλλὰ και «καὶ ἂν τὸ μὲν ὀστέον ψιλῶθῃ τῆς σαρκὸς» (σελ. 384). Και ἐν τῷ γνησιωτάτῳ δὲ τοῦ Ἱπποκράτους βιβλίῳ περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων κεῖται «ὅς ἘΑΝ τις ἐπιτάμη, ἄγονοι γίνονται οἱ ἐπιμηθέντες» (Τόμ. Α', σελ. 278). Εὐρίσκεται δ' ἐν αὐτῷ και τὸ ἘΠΕΙΔΑΝ, ὅσον «ἐπειδὰν ἀφίκηταί τις (Γρ. ἀΠίκηται τις)» και «ἐπειδὰν ἀναρπασθῆ και μετεωρισθῆ» και «ἐπειδὰν ἀφίκωνται (Γρ. ἀΠίκωνται) παρὰ γυναῖκας» (σελ. 241. σελ. 255 και σελ. 278). Τὸ ἘΠΗΝ βλέπει τις ἐν Τόμ. Α', σελ. 389, κτλ. και ἐν Τόμ. Γ', σελ. 313, κτλ.

Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ φέρεται ἀπόσπασμα τοῦ Ἐκαταίου ἐκ τῆς Περιηγήσεως¹ «καὶ ἘΑΝ δοῦλος εἰς (Γρ. ἐς) τὴν πόλιν ταύτην λίθον προσενέγκῃ (Γρ. προσενείκῃ), ἐλεύθερος γίνεται, ΚΑΝ ξένος (Γρ. ξεῖνος) ἢ» (σελ. 237, 6) και ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Κτησίου «ἘΑΝ δὲ τι εὔρωσι ἐν τῇ ὁδῷ κτέ.» (σελ. 242, 7).

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σκαρλάτου λέγεται σελ. 465:

Ἐπὰν [ἐπεῖ, ἄν], σύνδ. Ἐφοῦ (πρὸς ὑποτ. και σπν. εὐκτ.)

» Ἐπὴν κρατῆρι μιγείῃ, «Ὁδ. Δ. » Ἐπὴν τισαίμεθα λώβην, «Ἰλ. Τ.

και σελ. 470:

Ἐπεῖν, Ἰων. ἀντὶ Ἐπὰν.

και σελ. 477:

Ἐπὴν, Π. Ἰων. ἀντὶ Ἐπὰν.

Ἐντὶ τοῦ κρατῆρι γραπτέον κρατῆρι, τὸ δὲ μιγείῃ μεταβλητέον εἰς μιγείῃ. Ὁὐδαμῶς δ' ἡμῖν ἐπαινετὸν φαίνεται, γινομέ-

¹ Πρὸς Κ. Μυλλερὸν Ἱστορ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. XII κέξ.

νου λόγου περὶ τοῦ ἘΠΑΝ, νὰ παρὰχωνται μαρτύρια μόνου τοῦ ἘΠΗΝ. Εὐρίσκεται δὲ τὸ ἘΠΗΝ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λογογράφου ἐνίοτε. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς γράφει ἐν Ἀτάκτων Τόμ. Β', σελ. 56 «ἀπὸ τὸ ἰωνικὸν χρονικὸν ἐπίρρημα Ἐπὴν (Ἀττ. Ἐπάν)».

Οἱ παλαιοὶ δραματοποιοὶ οὐδέποτε τοῦ ἌΝ ποιοῦνται χρῆσιν, ἀλλ' αἰετοτε τοῦ ἘΑΝ ἢ ἮΝ. Σοφοκλ. Ἦλ. 821:

ὡς χάρις μὲν, ἮΝ κτάνη,
λύπη δ', ἘΑΝ ζῶ· τοῦ βίου δ' οὐδεὶς πόθος.

Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 1097:

νῆ τὴν Ἐκάτην, ἘΑΝ τε βούλη γ' ἮΝ τε μή.

Ἰππ. 271:

ἀλλ' ἘΑΝ ταύτη γε νικᾷ, ταυτηὶ πεπλήξεται·
ἮΝ δ' ὑπεκκλίνη γε δευρὶ, τὸ σκέλος κυρθεῖσσι.

Πρβ. καὶ στίχ. 276. Νεφ. 484:

ἮΝ μὲν γὰρ ὀφείληται τί μοι, μνήμων πάνυ·
ἘΑΝ δ' ὀφείλω, σχέτλιος, ἐπιλήσμων πάνυ.

Κτλ. Οὐδαμῶς δὲ παράδοξον εἶνε ἂν ἐν ὀλίγοις τισὶ τόποις παρέρωσιν ἡμῖν τὰντίγραφα τὸ ἌΝ ἀντὶ τοῦ ἘΑΝ ἢ ἮΝ. Τὸ ἐν τῷ Οἰδίποδι Τυράννω 1062:

θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἌΝ ἐκ τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανεῖ κακί.

διώρθωσεν ὁ περιώνυμος Ἑρμαννὸς μεταγράψας «οὐδ' ἘΑΝ τρίτης κτέ.»¹. Καὶ ἀντὶ τοῦ ἌΝ (=ἄ ἄν) εὐρίσκεται ἐνίοτε ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἌΝ γεγραμμένον, οἷον Σοφοκλ. Οἰδ. Τυρ. 281. Φιλοκτ. 574, κτλ. Εὐριπ. Ἀπ. 1047, κτλ.². Εἰς τὸ ἐν Αἴαντι:

καὶ μὴ δοκῶμεν ὀρῶντες ἌΝ ἠδῶμεθα
οὐκ ἀντιτίσειν αὖθις ἌΝ λυπώμεθα (στίχ. 1085).

φέρεται ἢ ἐξῆς παρατήρησις ἐν τοῖς παλαιοῖς σχολίοις³ «Ὅτι

¹ Ἴδε Δινδόρφιον Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 131 καὶ Λεξ. Αἰσχυλ. σελ. 98. Περὶ ἄλλων τινῶν χωρίων ἴδε Βεκκῆρον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 150 καὶ σελ. 498.

² Ἴδε Ἑλλένδετον Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 51 ἐκδ. β'.

³ Τόμ. Β', σελ. 352 Ὁξ.

ἀμφοτέρω τῷ ἌΝ οὐ μόνον σύνδεσμοί εἰσιν, ἀλλὰ δύο μέρη τοῦ λόγου, ἡ ἄρθρον καὶ ἡ ἌΝ σύνδεσμος, ὅθεν καὶ κατὰ κράσιν ἡ ἌΝ γέγονεν, ὡς τῷ σοφωτάτῳ ἐπενοήθη Πλανούδῃ. Ὁ γὰρ ἡ ἌΝ σύνδεσμος βραχὺς ἐστὶ παρά τοῖς μετρικοῖς, ἐνταῦθα δὲ μακρόν ἐστὶ τὸ ἌΝ, ὥστε δύο μέρη τοῦ λόγου ἐστὶ κραθέντα εἰς ἓν».

Ὡς δὲ τὸ ἡ ἌΝ, οὕτω καὶ τὸ ἡ ΕΠΙΑΝ ἀντὶ τοῦ ἡ ΕΠΗΝ κατὰ πάντα τρόπον ἀλλότριον τῶν παλαιῶν δραματουργῶν ὑπάρχει, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἡ ΕΠΕΙΔΙΑΝ ἀναγινωσκόμενον παρά τε τῷ Αἰσχύλῳ καὶ τῷ Σοφοκλεῖ καὶ ἄλλοις. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους παρά Στοβαίου Ἀνθολ. ΚΗ', 1 καὶ ἐν ἡ Ηρακλεῖ Μαινομένῳ τοῦ Εὐριπίδου στίχ. 1364 ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς κώδιξι φερομένου ἡ ΕΠΙΑΝ εὐποιῶν ὁ ἡ Ερμιαννός ἐγράψεν ἡ ΕΠΗΝ, ὅπερ κεῖται καὶ παρ' ἡ Αριστοφάνει (Ὀρν. 983. 1355. Λυσιστρ. 1175) καὶ παρά Θουκυδίδῃ (Ε', 47. Η', 58)¹. Ὁ Βρούγκιος τὸ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως συντεταγμένον ἡ ΕΠΕΙ ἐν Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῷ στίχ. 1225 ἐπεὶ φανῆ καὶ ἐν ἡ Ἀντιγόνη στίχ. 1025 ἐπεὶ δ' ἡ ἀμάρτη μετετύπωσεν εἰς τὸ ἡ ΕΠΗΝ².

Τὸ ἡ ἌΝ καὶ ἡ ΕΠΙΑΝ ἀπαντῶσι συχνάκις παρά τοῖς ποιηταῖς τῆς μέσης καὶ τῆς νέας κωμωδίας. Παραλαμβάνονται δ' ἐνίοτ' ἐν τῇ αὐτῇ ῥήσει τό τε ἡ ΕΑΝ καὶ τὸ ἡ ἌΝ, οἷον ἡ Ἀναξανδρ. ἡ Ἀποσπ. 34:

ἡ ἌΝ μὲν γὰρ ἡ τις εὐπρεπῆς, ἡ ἱερὸν γάμον καλεῖτε
ἡ ΕΑΝ δὲ μικρὸν παντελῶς ἀνθρώπιον, σταλαγμόν.

καὶ:

ἡ ΕΑΝ δὲ κριόν, Φριξός· ἡ ἌΝ δὲ κωδάριον, ἡ Ἰάσων.

1 Θωμαῆς ὁ Μάγιστρος ἀποφάνεται «Καὶ ἡ ΕΠΙΑΝ καὶ ἡ ΕΠΕΙΔΙΑΝ· εὐρηται δὲ ἐπὶ πλέον τὸ ἐπειδάν. Πλάτων ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Πολιτειῶν ἐπὶ ἀνανεώσωμαι τὸν Θρασυμάχου λόγον» (σελ. 114, 5). Ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 358, 6' φέρεται «οὕτως ὁὖν ποιήσω, ἡ ἂν καὶ σοὶ δοκῆ· ἐπανανεώσωμαι τὸν Θρασυμάχου λόγον, κτέ.». Ὀλίγα δ' ἀντίγραφα ἔχουσι τὴν προφανέστατα πλημμελῆ γραφὴν «ἐπὶ ἀνανεώσωμαι», ἡν οὐδαμῶς ὑπώπτουσαν ὁ ἡ ἀκριτος Μάγιστρος.

2 Καὶ τὸ παρά Μιμνέρμῳ Α', 5 «ἐπεὶ δ' ὄδονηρὸν ἐπέλθη γῆρας» ἡ ἔτρεψεν ὁ Βρούγκιος εἰς ἐπήν, ὅπερ δὲν ἀποδέχεται ὁ Σχαιφῆρος ἡ Ἠθικ. Ποιήσ. σελ. 99, τοῦναντίον δὲ τὸ ἐν Β', 9 «ἐπήν δὲ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὄρης» μετέβαλεν εἰς ἐπεί.

Πρβ. καὶ Ἄλεξ. Ἀποσπ. 139. Φιλήμ. 69:

ἘΑΝ τε κλάης ἌΝ τε μή, πορεύεται.

Πρβ. καὶ 87. 109. 182. Δίφιλ. 63, 11:

ἔπειτ' ἘΑΝ τὰργύριον καταβάλης,
ἐπράξαι Διγναῖον· ἌΝ δ' αὐτὸν δέη
κέρματ' ἀποδοῦναι, προσαπέδωκεν Ἀττικά¹.

Τὰ τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου ἐν *Συντ. Περίοδ. Δευτ.* σελ. 384, § 114 ἐκδ. 6' «σημειοῦσι δὲ ὅτι τὸ ἄν, ἀντὶ τοῦ ἑάν, ὄχι μόνον τοῖς τραγικοῖς, ἀλλ' ἐν γένει τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς εἶναι ἀχρηστον, μεταχειριζόμενοι τὸ ἦν· τοῦλάχιστον τὰ πλεῖστα διὰ τοῦ ἄν χωρία κρίνονται ὑποπτα· ἔχει δὲ τὸ ἄν μακρὸν τὸ α» εὐκόλως ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν διελάβομεν ἐξελέγχονται μετὰ τινος ἀμελείας καὶ οὐχὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας γεγραμμένα. Φαίνεται δ' ὅτι ὁ Ἀσώπιος ἠκολούθησε τῷ Ἑρμκνῶ λέγοντι ἐν ταῖς εἰς τὸν Βιγῆρον Σημειώσεσι².

Praeterea tenendum, quod vere observavit censor Hecubae Porsonianae in *Monthly Review* 1799. Aug. p. 430.

Atticos poetas numquam ἄν pro ἑάν, sed semper ἦν dicere.

Πρβ. καὶ Κλότζιον ἐν ταῖς εἰς τὸν Δεβάριον Σημειώσεσι:³

nisi quod Attici poetae contractam formam potius ἦν quam ἄν dixisse videntur, id quod olim observavit censor Hecubae Porsonianae in *Monthly Review* 1799. Aug. p. 430. comprobavitque iudicio suo G. Hermannus ad Vigerum p. 823. ed. tert., quamquam καὶν potius apud eos legitur quam καῖν, contra in decretis, legibus, titulis lapidum saepissime ἑάν, rarius ἄν, rarissime ἦν invenitur, qua de re observavit L. Dindorfius in H. Stephani *The-sauró Gr. linguae* vol. II. p. 3. D.

¹ Πρβ. καὶ Ἀνθολ. Παλ. ΙΑ', 74:

ὄξος ἘΑΝ αἰτῶ, τόξον φέρει· ἌΝ δέ γε τόξον | ὄξος

Τὸ «ὄξος ἘΑΝ αἰτῶ» εἶνε ἀνάγνωσις τοῦ Ἑρμκννοῦ (Opusc. Τόμ. Δ', σελ. 376) ἀντὶ τοῦ «ὄξος ἌΝ αἰτήσω», ἐνθ' αὖ τὸ ἐκ τοῦ ἘΑΝ συνηρημένον ἌΝ βραχὺ ἔχει τὸ Α!

² σελ. 820 ἐκδ. δ'.

³ σελ. 151.